

Проф. Павло Джуль — талановитий лікар, відомий громадський діяч, щедрий меценат української науки та культури: координатор надання гуманітарної допомоги вищим навчальним закладам, „Просвіті“, НТШ та іншим установам в Україні; ініціатор та керівник низки проєктів перекладу українською мовою американських наукових видань, співредактор і жертводавець у виданні багатьох українських медичних словників та книжок.

Історія і щоденна діяльність Українського лікарського товариства і Лікарської комісії НТШ тісно пов'язані з ім'ям д-ра Павла Джуля. Його самовіддана праця заслуговує на найвищу оцінку.

Народився ювіляр на Тернопільщині 1921 р. Медичні студії розпочав у Львові, продовжив у Граці, а закінчив в Інсбруку. До Америки емігрував 1949 р.

Диплом лікаря одержав, маючи 27 років в Інсбруку, а рік пізніше, вже у США (Детройт), закінчив однорічну інтернатуру і нострифікував диплом. Тоді розпочав медичну практику. Після трирічної спеціалізації склав іспити з отолярингології і, починаючи з 1960 р., створив велику інституцію: вісім отолярингологів і 30 осіб допоміжного персоналу, тоді отримав посаду клінічного професора. Він також працював клінічним професором факультету отолярингології Вейнського університету.

Вчений активно займався громадською роботою. Був президентом Світової федерації українських лікарських товариств (СФУЛТ), президентом Мічиганського та Детройтського отолярингологічного товариств. А також членом Редакційної колегії ювілейного збірника „25-ліття УЛТПА“, головним редактором збірника „Матеріали до історії української медицини“ (1988, т. 2), ювілейного збірника з нагоди 40-ліття УЛТПА (1990), головним редактором „Пропамятної книги святкування 1000-ліття хрещення Руси-України в Детройті“, членом редакційної колегії „Лікарського збірника“, присвяченого 100-літтю УЛТ (2010).

Упродовж 30 років П. Джуль виконував обов'язки головного редактора журналу „Лікарський вісник“, відзначений високою нагородою Папи Римського Івана Павла II. „Лікарський вісник“ протягом 40 років минулого століття був єдиним речником вільної думки українських лікарів. Уже сама його поява на чужині була доказом самостійного існування української лікарської громади. Намагання записати тяглість історії української

медицини проявилось і в тому, що ще 1991 р. на Конгресі СФУЛТ, який проходив у Києві та Львові, два видатні авторитети в діаспорі Ахіль Хрептовський і Павло Джуль радилися, як згадати заповіт Романа Осінчука — засновника УЛТПА. Створюючи УЛТПА в діаспорі, Р. Осінчук говорив, що товариство є продовженням розпочатої в Україні праці лікарів, яка з огляду на історичні обставини не могла і не може здійснюватися в УРСР, тому традиції повинні бути збережені, а згодом перенесені там, де вони народилися.

Протягом десятків років професор Павло Джуль працював над створенням української медичної термінології. Зорганізував переклад і видрук українських словників, очолив Американсько-українську медичну фундацію (АУМФ), яка для української медицини і науки та взагалі культури зробила безцінний дар, а саме: переклади сімнадцяти медичних підручників, крім того, Англо-український словник медичної термінології, Англо-український медичний словник Дорланда, українсько-англійська версія медичного словника Дорланда, видання „Анатомічного атласу людини“ Ф. Неттера. Для навчальних закладів фонд АУМФ передав 5000 медичних книжок як подарунки українським студентам. Для бібліотек Львова і Києва здійснена передплата медичних журналів, закуплено 75 поліграфічних устаткувань для шкіл в Україні. Діяльність професора Павла Джуля була спрямована не тільки на теперішніх лікарів і студентів, але й на майбутнє покоління медичних працівників, яке буде здобувати і будувати незалежну науку та виховувати вільну людину для сильної і незалежної України.

Головна управа УЛТПА відзначила Павла Джуля почесною грамотою (1980), надала йому звання почесного члена УЛТПА (1985), головна управа УЛТ у Львові вибрала його почесним членом після відновлення товариства в незалежній Україні, Лікарська комісія Наукового товариства Шевченка у Львові відзначила вченого Почесною грамотою (2010). А управа УЛТ нагородила П. Джуля медаллю ім. Мар'яна Панчишина як одного з найактивніших членів редакційної колегії Лікарської комісії НТШ за внесок у редагування і організацію видруку „Лікарського збірника“, присвяченого 100-літтю створення УЛТ.

Ми радіємо Вашій творчій енергії, вельмишановний професоре Павле Джуль, активній науковій та редакційній діяльності, непосильній громадській роботі та зичимо з нагоди поважного ювілею міцного здоров'я, бадьорості, щирості душі. Ваші подарунки для молоді у вигляді численних підручників, перекладів, словників, увійдуть в історію освіти майбутнього покоління лікарів.

Від Лікарської комісії НТШ
Зиновія СЛУЖИНСЬКА

Відомому українському філософові, докторові філософських наук, професорові, завідувачу кафебри історії філософії, першому деканові відновленого філософського факультету Львівського національного університету ім. І. Франка Андрієві Івановичу Пашуку цього року виповнюється 85 років.

Андрій-Ярослав Пашук народився 29 травня 1927 р. в с. Скориках Підволочиського р-ну Тернопільської обл. Дідо ювіляра, Дем'ян Пашук, був заможним господарем і громадським діячем у Збаразькому повіті. Батько Іван Пашук очолював місцевий революційний комітет у с. Скориках, який поширював свою діяльність на територію гміни

(громади), яка охоплювала сім сіл (бо Збаразький повіт ділився на такі громади-гміни). Коли утвердилася Річ Посполита, Івана Пашука заарештували й відправили до Тернополя для слідства. Врятував Івана Пашука від смерти Вацлав Малаховський. У хаті Пашуків традиційно зберігався дух українства,

тут був свого роду осередок духовно-громадського життя. Батько передплачував газети „Неділя“ і „Новий час“. Справді, це була просвітницька хата-читальня. У такій духовній атмосфері домашнього життя і родинних традицій проходило дитинство шановного ювіляра, складалося морально-духовне ество молоді людини.

Закінчивши 1950 р. історичний факультет Львівського університету, Андрій Пашук мав намір вступити в аспірантуру на кафедру філософії, якою керував завідувач професор А. Брагінець. Проте він одержав рекомендацію на республіканські курси підготовки викладачів суспільно-економічних наук при Київському університеті, організовані міністерством освіти. Після закінчення навчання на філософському відділенні одержує скерування на роботу у Львівський університет на кафедру філософії, де в 1951 р. обійняв посаду старшого викладача. Так почалася трудова діяльність Андрія Пашука у Львівському університеті, яка триває донині.

Окрім навчальної, важливу складовою діяльності ювіляра стає наукова робота. 1955 р. він захищає кандидатську дисертацію з філософії, з 1959 р. отримує вчене звання доцента. Основною ділянкою зацікавлені Андрія Пашука стала історія української філософії. Але як виявилось — це був нелегкий хліб. В умовах русифікації і неослабної патологічної боротьби проти „українського буржуазного націоналізму“ дослідження української культури, історії, філософії вже само собою вважалося проявом націоналістичних настроїв.

Проте відступати від української тематики і розмінюватися на формування „нової людини“ чи „нової спільноти радянського народу“ було для А. Пашука немислимим і він знаходив непрямі способи, щоб залишатися в цій ділянці української суспільно-політичної думки. Молодий вчений нарощує науковий потенціал дослідженнями української філософії XVI—XVII ст. У коло його зацікавлень потрапляють Іван Вишенський і полемісти (згодом видає монографію), він вивчає філософські погляди Г. Сковороди, І. Франка, Лесі Українки, П. Грабовського, Т. Шевченка, С. Подолинського, М. Павлика та інших, пише численні статті.

Згодом Андрій Пашук написав докторську дисертацію на тему: „С. А. Подолинський та ідеологічна боротьба на Україні в 70—80 роках XIX ст.“ Проте політична ситуація в Радянському Союзі знову змінилася на гірше. У 1965 р. виходить друком монографія „Соціологічні та суспільно-політичні погляди С. А. Подолинського“. Захист докторської дисертації планувався у 1966 р. на філософському факультеті Київського універси-

тету імені Тараса Шевченка. Але почалися нові перешкоди. В Україні ускладнюється суспільне життя: всі його ділянки проймаються ідеологічною боротьбою з так званим українським буржуазним націоналізмом, розгорнутою новим політичним керівництвом у Москві, до якого наввипередки підлаштувалися деякі особи в Києві і Львові. І після нелегких випробовувань, аж 12 квітня 1967 р., відбувся захист докторської роботи, а згодом А. Пашукові присуджено науковий ступінь доктора філософських наук. У січні 1971 р. Андрій Пашук одержав звання професора, але до керівних посад дорога була закрита.

Новий період у творчому житті ювіляра розпочався зі змінами, викликаними перебудовою й відновленням Української держави. 1988 р. проф. А. Пашука обирають завідувачем кафедри філософії. Вибори відбувалися не без інтриги: вперше в реальній конкурсній боротьбі колектив кафедри більшістю голосів, проти волі тогочасних партійних функціонерів, підтримав його на посаду. 1992 р. відновлюється філософський факультет Львівського університету й проф. Андрій Пашук стає його першим деканом. А 1991 р. у Львові створено Клуб Григорія Сковороди. На правах громадської організації і його президентом обрано А. Пашука.

1989 р. А. Пашука обирають Головою ради трудового колективу університету.

Андрій Пашук плідно працює в науковій ділянці: продовжує досліджувати історію філософії, особливу увагу зосереджує на проблематиці античної, середньовічної й української філософії. У його творчому доробку понад 200 наукових праць, серед них п'ять монографій і фундаментальний підручник з історії філософії середніх віків. Під його керівництвом захистилося майже тридцять кандидатів наук і п'ять докторів наук.

Праця шановного ювіляра здобула належну оцінку й визнання серед наукової громадськості і в державі. 28 березня 1992 р. Андрій Пашук стає дійсним членом НТШ. 1999 р. йому надано звання Заслужений діяч науки й техніки України, з 2001 р. він — Заслужений професор Львівського національного університету ім. Івана Франка, 2011 р. нагороджений орденом „За заслуги“ (III ступеня).

Сьогодні професор Андрій Пашук сповнений творчих сил і життєвої бадьорости, він завжди був і залишається серед нас доброю і чуйною людиною з послідовними етичними принципами у ставленні до людей. Він є прикладом високошляхетної, гідної людини, яка глибоко вболіває за долю свого народу і найближчого оточення — чи це стосується факультету, університету або рідного села.

Цікаво, що кожна нова вагома публікація А. Пашука, починаючи з монографії „Соціологічні та суспільно-політичні погляди С. А. Подолянського“ стає подією не лише у філософському, але духовному житті України. Для творчої лабораторії А. Пашука характерні широта дослідницьких інтересів, яка охоплює широке поле філософського знання: від історії середньовічної філософії до проблем онтології, гносеології, філософії культури і релігії; особливе і визначально-вагоме місце в філософській творчості професора посідають дослідження філософської і культурологічної думки України. Його працям притаманне поєднання досконалого проникнення в актуальний матеріал предмета дослідження та його оригінальну раціо-

нальну реконструкцію. Крім того, філософські пошуки професора не абстрактні, а завжди з чіткою громадянською, державницькою позицією. Показовими в цьому контексті є монографії А. Пашука „Церква і незалежність України“ та „Філософія Івана Франка“.

Роздумуючи над життєвою долею проф. Пашука, аналізуючи його вагомий науковий доробок, доходимо висновку не лише про софійність його творів, але, що головне, сквородинську позицію професора. Мовиться про те, що в історії світової філософії налічується чимало видатних постатей — та лише одиниці гуманістичний пафос своїх творів переводили в свою життєву долю, „будували“ життя відповідно до цінностей своїх філософських систем. Таким був Григорій Сковорода, який здобував істини філософської науки і перекладав їх у правду як принципи своєї життєдіяльності.

Попри різнобічну діяльність на ниві музичного мистецтва: навчально-педагогічну, критично-публіцистичну, редакторську, організаційну, виконавську, дослідницьку, наукова праця Олександри Цалай-Якименко стала головним осердям усього її свідомого життя.

Народилася О. Цалай-Якименко 27 березня 1932 р. у м. Лубнах на Полтавщині. Тоді цей район був епіцентром Голодомору. Батько закінчив Московський інженерно-технологічний інститут, а мати навчалася у Київському університеті, де її професорами були Сергій Єфремов, Микола Зеров, а співкурником — Григорій Кочур (пізніше мати 35 років працювала вчителькою української мови та літератури). 1940 р. батьки переїхали до Львова, де пройшла основна частина життя й наукової праці О. Цалай-Якименко. Тут вона навчалася у школі, згодом — у Музичному училищі й Університеті ім. Франка (два роки на фізико-математичному факультеті), а пізніше вибрала остаточно свій фах — музику і музикознавство (закінчила консерваторію за двома спеціальностями — фортеп'яно і музикознавство). Потім аспірантура в Київській консерваторії, де написала й захистила блискучу працю про інтерпретацію Шевченкового „Заповіту“ у музиці (серед її опонентів була незабутня Михайлина Коцюбинська).

Ще в консерваторії під керівництвом проф. Станіслава Людкевича проявилися її унікальні теоретичні здібності, особлива працьовитість і виняткова спрямованість у досягненні поставленої мети. Вже у дипломній праці про Симфонію невідомого автора з початку XIX ст., загальнознану як Овсяннико-Куликовського, проявилися її наукові здібності, а праця з проф. Людкевича збагатила не лише музикознавчий світогляд, але й сформулила наукову методологію, що, безсумнівно, стало головною причиною подальших наукових успіхів.

Повернувшись до Львова до рідної консерваторії, швидко здобуває високий викладацький і

Саме таким шляхом іде Андрій Пашук. Чесний і відповідальний у науці, і такими ж мірилами обстоює, виборює правду і вартості свого життя. Правда Андрія Пашука — бути чесним і гідним українцем, професійним і відповідальним філософом. А філософія для професора не лише предмет дослідження і педагогічної діяльності, але й спосіб та суть життя.

Грунтовна компетентність, багатогранна ерудиція, незмінні толерантність та доброзичливість, невідомі інтелігентність здобули Андрію Івановичу щире повагу колег та студентської молоді.

Вітаємо шановного вченого з його ювілеєм і від усієї наукової громади НТШ бажаємо міцного здоров'я, плідної творчої праці, радості в родині і довгих років життя!

Анатолій КАРАСЬ, Володимир МЕЛЬНИК

науковий авторитет. Особливо яскравим став курс аналізу музичних форм, викладання якого вражало не лише студентів, але й професорів і не лише у рідному місті. Одночасно за порадою Віри Свенціцької та Ярослава Ісаєвича із великим здивуванням і захопленням відкриває для себе давні обрії української музики — Микола Ділецький і музично-теоретична думка барокової доби, церковна монодія (ірмолоний спів).

Та настали „холодні часи“ політичних репресій, які зачепили й О. Цалай-Якименко. У розквіті творчих сил змушена покинути консерваторію, переїжджає до Києва й працює редактором видавництва „Музична Україна“. Однак наукову працю не покидає й завзято працює над матеріалами Київської школи музики XVII ст., яка побачила світ у видавництві НТШ аж 2002 р. Поступово визріває думка практичного втілення минулого освітньо-педагогічного досвіду в сучасну музичну педагогіку. Їде працювати у Мар'янівську музичну школу під Києвом, де народився славетний Іван Козловський. За його підтримки, а також інших відомих музикантів, зокрема С. Ріхтера, Мар'янівка стає важливим центром впровадження нових методів навчання дітей музики й співу.

Згодом ювілярка працює у музичній школі в Долині на Прикарпатті. Зі середини 1990-х рр. О. Цалай-Якименко знову працює у Львівській консерваторії. Тут вона обіймає посади доцента, професора, захищає докторську дисертацію, а також поглиблює й завершує багато своїх наукових напрацювань: у Працях Музикознавчої комісії „Записок НТШ“ публікуються її цінні наукові розвідки, виходять дослідження окремими книжками. У співпраці з О. Цалай-Якименко в консерваторії створюється кафедра музичної україністики та медієвістики, на якій вона успішно працює й досі. Вона — дійсний член НТШ від 22 жовтня 1998 р.

Насамперед відзначимо, що О. Цалай-Якименко притаманні глибоке осмислення методологічних засад науково-дослідної праці як праці наукової: струнка логіка наукових теорій, чіткість викладу, міцна опора на попередні здобутки і висновки, широкі аналогії з суміжними науковими дисциплінами, апеляція до наукових конструкцій математично-природничих наук. І все це без гучного